

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הפעלת שירותי תחבורה ציבורית בסופי שבוע – בישראל ובכמה אזורים מטרופוליניים בעולם

כתיבה: ד"ר יניב רונן

אישור: שרון סופר, ראש צוות בכירה

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

ו' בתמוז תשע"ב

26 ביוני 2012

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

1. מבוא

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת ניצן הורוביץ, ועניינו בהפעלת שירותי תחבורה ציבורית בארץ ובאזורים מטרופוליניים בעולם בסופי השבוע. יצוין כי בישראל הדיון בנושא שירותי תחבורה ציבורית בסופי השבוע נסב על עצם הפעלתם בסופי השבוע, ובפרט ביום השבת, ובהשפעתה של הפעלת תחבורה ציבורית בשבת על צביונה של ישראל כמדינה יהודית. לעומת זאת, במדינות העולם הדיון נסב על איכות ההפעלה ורמת השירות בסוף השבוע לעומת ימי השבוע.

בישראל מנוהלים כל שירותי התחבורה הציבורית על-ידי משרד התחבורה, והוא הגורם היחיד הממונה על מתן רישיונות הפעלה ועל פיקוח על שירותי תחבורה ציבורית. במדינות העולם יש ביזור של ניהול התחבורה הציבורית בין שירותים ארציים, אזוריים ומקומיים. לפיכך, הנתונים על שירותי התחבורה הציבורית (זמני הפעלה, תדירויות וכו') מבוזרים בין גורמים רבים. בחרנו לעסוק בשירותי תחבורה ציבורית באזורים מטרופוליניים גדולים משום שבאזורים אלו מנוהלים שירותי התחבורה על-ידי רשות מטרופולינית אחת, ומשום גודלם של האזורים המטרופוליניים – כמה מיליוני תושבים בכל אחד.

בסקירה התמקדנו בכמה נושאים:

- הסדרי התחבורה הציבורית בסופי השבוע;
- תדירות יציאת הקווים בסופי השבוע לעומת ימי השבוע;
- היקף השימוש בתחבורה הציבורית בסופי השבוע לעומת ימי השבוע;
- שמירת הזכויות הסוציאליות של העובדים המפעילים את שירותי התחבורה הציבורית בסופי השבוע.

2. ישראל

בישראל שירותי התחבורה הציבורית פועלים בסופי השבוע על סמך פקודת התעבורה והתקנות שהותקנו מכוחה. הסעיף בפקודת התעבורה האוסר הפעלת תחבורה ציבורית בימי המנוחה נחקק בשנת 1991 כדי להבהיר את העמימות שהיתה בנושא עד אותה שנה. הפעלת שירותי תחבורה בימי המנוחה מוסדרת בתקנה 386א לתקנות התעבורה. לפי התקנה, לא יינתן רישיון להפעלת קו שירות של אוטובוס ציבורי בימי המנוחה, אלא בקו שירות –

1. שמשרת נוסעים לבתי-חולים;
2. שמשרת נוסעים ליישובי ספר;
3. שמשרת נוסעים ליישובים שתושביהם אינם יהודים;
4. שהוא חיוני מבחינת ביטחון הציבור;
5. שהוא חיוני מבחינת קיום שירותי תחבורה ציבורית.

התקנה אינה חלה על קווי שירות רצופים שניתן להם רישיון לפני 1 בינואר 1991. קווי שירות רצופים הם קווי שירות הפועלים ביום המנוחה מהשעה 13:00 שבערב יום המנוחה.¹ המשמעות היא שקווים שפעלו ברציפות לאורך השבת לפני המועד הני"ל (למשל בעיר חיפה) ימשיכו לפעול כרגיל.²

כיום פועלים בישראל כמה קווים בימי המנוחה על סמך הוראות שקבע המפקח על התעבורה מכוח התקנה הני"ל. בהוראות נקבעה שעת התחילה של הפעלת הקווים – לפני או אחרי צאת השבת – על-פי הקריטריונים המפורטים בתקנות התעבורה. לדברי משרד התחבורה, ההסדרים שנקבעו שומרים על איזון נאות בין שמירה על מסורת ישראל לבין צרכים חיוניים של ציבור הנוסעים באוטובוסים.³

ככלל, מסלולי הקווים בימי המנוחה הם אותם מסלולים כמו בימי החול. למשרד התחבורה אין נתונים על מספרי הנוסעים באוטובוסים בימי המנוחה, אולם ידוע מדיווחי החברות המפעילות את הקווים כי הם קטנים יחסית.

כיום יש ל-164 קווים רישיון לפעול בימי המנוחה – 92 במגזר היהודי ו-72 במגזר הלא-יהודי. רוב הקווים המופעלים במגזר היהודי בימי המנוחה אינם פועלים ברציפות אלא הם מסיימים את פעילותם שעות ספורות לאחר כניסת השבת, ו/או מתחילים את פעולתם שעות אחדות לפני צאת השבת.⁴

בנספח מפורטים קווי השירות המורשים לפעול בימי המנוחה ובמועדי ישראל.

בתשובת משרד התחבורה על בקשתנו למסור מידע על הפעלת שירותי תחבורה ציבורית בשבת ובימי מנוחה צוין כי "מדובר בנושא רגיש המעורר מחלוקת פוליטית. המצב הנוכחי שומר על סטטוס קוו ולא ראוי לעורר דיון ציבורי בנושא."⁵

בחודשים האחרונים עיריית תל-אביב-יפו ועיריית הרצליה פועלות להסדיר הפעלת שירותי תחבורה ציבורית בשטחן גם ביום השבת. דרישתן לאפשר להן זאת נסמכת בין השאר על הטענה שהפעלת שירותי תחבורה ציבורית בשבת היא מענה על צורך תחבורתי, כפי שמופיע בסעיף 5 לתקנה 386א לעיל.⁶

הנהלת עיריית תל-אביב-יפו אישרה ב-8 במאי 2012 תכנית להרחבת הפעלתם של קווי מוניות שירות בעיר בימי שבת. הנימוק להחלטה הוא הצורך לאפשר לאנשים שאין בבעלותם רכב פרטי להתנייד בעיר גם בשבת. בהחלטה מודגשת חשיבותו של יום השבת כיום המנוחה השבועי שבו אין עבודה או מסחר, ונאמר שהכוונה היא להרחיב את קווי מוניות השירות הפועלים בעיר גם כיום בלי לפגוע בסטטוס קוו.⁷

עיריית הרצליה פנתה בחודש מרס 2012 אל משרד התחבורה בבקשה שיותר לה להפעיל בעיר קו אוטובוס בשבת ובימי חג. הקו אמור להסיע תושבים משכונות מזרח העיר דרך מרכז ועד לחופי הים במסלול דומה לזה של קו 29. הפנייה נעשתה בעקבות החלטת מועצת העיר. ההחלטה לוותה בסקר בין

¹ תקנות התעבורה, התשכ"א-1961, סעיף 386א.

² יהודה אלבו, מנהל אגף בכיר – תחבורה ציבורית במשרד התחבורה, שיחת טלפון, 21 במאי 2012.

³ הני"ל, מכתב, 22 באפריל 2012.

⁴ מידע על שעות פעילות הקווים בימים השונים אפשר למצוא בפורטל קווי תחבורה בישראל, <http://www.callkav.gov.il>.

⁵ יהודה אלבו, מנהל אגף בכיר – תחבורה ציבורית במשרד התחבורה, מכתב, 22 באפריל 2012.

⁶ תמר זנדברג, לשעבר חברת מועצת העיר תל-אביב-יפו, הרצאה, "תחבורה היום ומחר", יום עיון בנושא "עיר מודל לתחבורה בת-קיימא", 24 במאי 2012.

⁷ עיריית תל-אביב-יפו, "הרחבת התחבורה הציבורית בשבת", <http://www.tel-aviv.gov.il/Pages/Article.aspx?List=48221491-7974-46cb-8fa7-acb804f1b8dc&ID=473>, תאריך כניסה: 13 ביוני 2012.

תושבי העיר, ולפיו 77% תומכים בהפעלת הקו בשבת. גם החלטת עיריית הרצליה מנומקת בצורך לאפשר ניידות לאנשים שאין בבעלותם רכב פרטי, למשל סטודנטים, צעירים וקשישים.⁸

לאחרונה הגישה עיריית הרצליה עתירה לבג"ץ לאחר שלא קיבלה ממשרד התחבורה תשובה על פנייתה. העירייה מבקשת מבית-המשפט העליון לחייב את שר התחבורה לנמק מדוע לא יינתן רישיון להפעלת קו תחבורה ציבורית על ציר מרכזי בעיר. לטענת העירייה, הפעלת הקו חיונית מבחינת קיום שירותי תחבורה ציבורית על-פי בתקנה 386א(5); הקו חיוני מבחינת מימוש חירות התנועה של כלל התושבים, ובייחוד מי שאין בבעלותם רכב פרטי. הפעלת הקו בשבתות גם תסייע בהפחתת עומס תנועה, בהקלת מצוקת החניה ובצמצום זיהום האוויר בקרבת חופי הים, בקרבת הפארקים וסמוך למוקדי הביולי בעיר.⁹

3. סקירת הנעשה באזורים מטרופוליניים בעולם

לצורך הכנת המסמך שלחנו שאלות לרשויות תחבורה במטרופולינים האלה: וושינגטון, ניו-יורק, מונטריאול, לונדון, פריס, ברלין וסטוקהולם. משבע הרשויות האלה השיבו ארבע על שאלותינו. התשובה המפורטת ביותר התקבלה מרשות התחבורה של ברלין-ברנדנבורג. שאר הרשויות מסרו תשובות תמציתיות.

3.1. ברלין¹⁰

התחבורה הציבורית בברלין מנוהלת על-ידי "איגוד התחבורה ברלין-ברנדנבורג" (Verkehrsverbund Berlin-Brandenburg, VBB), השייך למדינות המחוז (לנדר) ברלין וברנדנבורג. שטח האזור הוא 30,367 קמ"ר ומספר התושבים בו הוא 5.9 מיליון.¹¹ איגוד התחבורה מפעיל אמצעי תחבורה לפי צורכי התושבים. בסך הכול מופעלים בעיר 258 קווי תחבורה. ב-240 קווים יש פעילות בחלק מסוף השבוע, ו-229 קווים פעילים בשני ימי סוף השבוע. מספר הנוסעים הממוצע בשירותי התחבורה הציבורית בברלין הוא 3.47 מיליון ביום.

שירותי התחבורה הציבורית מופעלים על-ידי שני גופים: הראשון הוא אֶס-באהן (S-Bahn), חברה-בת של חברת הרכבות הפדרלית הגרמנית, שמפעילה רכבות קלות בתוך העיר ובינה לבין הפרברים. בשירות זה 15 קווי שירות, 13 מהם קוויים ושניים מעגליים. כל קווי השירות של האס-באהן פועלים בסופי השבוע למעט קו אחד.

תדירות הנסיעות בקווי האס-באהן נעה בין 12 יציאות בשעה (היינו, רכבת אחת כל חמש דקות) ל-3 יציאות בשעה (רכבת אחת כל 20 דקות). בשעות השיא התדירות עשויה להיות כפולה, ובשעות השפל היא עשויה לרדת לחצי מהתדירות הרגילה. חלק משעות השפל הן בסוף השבוע, למשל בשבת בין 05:00 ל-

⁸ עיריית הרצליה, הודעות דוברת, "77% מתושבי הרצליה תומכים בהפעלת קו תחבורה ציבורית בשבת", באתר העירייה, <http://www.herzliya.muni.il/pdf/hodaa-152684.pdf>, תאריך כניסה: 13 ביוני 2012.

⁹ בג"ץ 4494/12 עיריית הרצליה נ' שר התחבורה, 7 ביוני 2012.

¹⁰ מבוסס על בריגיטה קוטל (Brigitta Köttel), מנהלת קשרי ציבור באיגוד התחבורה ברלין-ברנדנבורג (VBB), דוא"ל, 30 באפריל 2012, אלא כאשר מצוין אחרת.

¹¹ European Metropolitan Transport Authorities (EMTA) Website, <http://www.emta.com/spip.php?article22>, 2012.

08:00 ובראשון בין 06:00 ל-10:00. זמני ההפעלה של רוב הקווים זהים באמצע השבוע ובסוף השבוע. שלושה קווים יוצאים כל 5 עד 10 דקות, ובסופי השבוע הם יוצאים כל 10 דקות לכל אורך היום. בלילות של סופי השבוע תדירות הנסיעות יורדת לאחת ל-30 או ל-60 דקות, למעט קווי השירות הנעים לאורך הצירים העיקריים של העיר (צפון-דרום, מזרח-מערב והקו המעגלי), שבהם תדירות הנסיעות היא אחת ל-15 דקות.

הגוף השני המפעיל שירותי תחבורה ציבורית בברלין הוא חברת "ברלין תחבורה ציבורית" (Berliner Verkehrsbetriebe, BVG), השייכת למדינות המחוז ברלין וברנדנבורג. BVG מפעילה ארבעה סוגי שירותים: רכבות תחתיות, רכבות עירוניות, אוטובוסים ומעבורות.

רכבות תחתיות מופעלות כרשת יחד עם הרכבות הקלות (אס-באהן). 10 קווי תחתית מופעלים שבעה ימים בשבוע בתדירות של אחת ל-10 דקות לפחות. חלק מהקווים פועלים גם בלילות סוף השבוע בתדירות של אחת ל-15 דקות.

מטרו-בוס ומטרו-טראם. אלו קווי אוטובוס וקווי רכבת קלה עירונית (Tram) שמופעלים מאז שנת 2005. בסך הכול פועלים תשעה קווי מטרו-טראם ו-17 קווי מטרו-בוס. הקווים פועלים באזורים שאינם מכוסים די הצורך על-ידי רשת הרכבות, ופועלים שבעה ימים בשבוע, 24 שעות ביממה. תדירות הנסיעות הרגילה היא אחת ל-10 דקות, והיא עולה באחד הקווים עד אחת ל-3 דקות ו-20 שניות. הקווים פועלים בתדירות הרגילה בימי השבוע מ-06:00 עד 21:00, בימי שבת מ-09:00 עד 21:00 ובימי ראשון מ-10:00 עד 21:00. בשעות השפל תדירות הנסיעות היא אחת ל-20 דקות, ובשעות הלילה, מ-01:00 עד הבוקר – אחת ל-30 דקות.

אוטובוסים מהירים (Express-bus). 13 קווים של אוטובוסים מהירים מופעלים בין אזורים מרוחקים. הקווים נבדלים בתדירות הנסיעות, מאחת לחמש דקות עד אחת לשעה. מ-13 הקווים אחד לא פעיל בימי ראשון ואחד לא פעיל כלל בסופי השבוע.

רכבות עירוניות (טראם) רגילות. 13 קווי רכבת עירונית פועלים בברלין. תדירות הנסיעות היא אחת ל-10 דקות, אחת ל-15 דקות או אחת ל-20 דקות. שעות ההפעלה של הקווים שונות ממקום למקום. שניים מהקווים אינם פועלים בימי ראשון ושניים אינם פועלים בסופי השבוע כלל.

אוטובוסים רגילים. בברלין מופעלים 122 קווי אוטובוס רגילים שמחולקים לפי קטגוריות. לכל קו מספר בעל שלוש ספרות. 61 הקווים שמספרם 1XX פועלים שבעה ימים בשבוע כל 10 עד 20 דקות, ואינם פועלים בסופי שבוע. 28 הקווים שמספרם 3XX פועלים בעיקר כקישור לשכונות, ועל-פי רוב במסלול מעגלי. תדירות הנסיעות משתנה: כל 10, 20, 30 או 60 דקות. מהקווים האלה ארבעה פועלים בסופי השבוע בלבד ושישה אינם פועלים בימי ראשון. 33 הקווים שמספרם 2XX הם קווים משלימים לקווי 3XX, והם פועלים באותם זמנים ותדירויות של קווי 1XX. מקווי ה-2XX שניים אינם פועלים בימי ראשון.

אוטובוסי לילה. נוסף על קווי המטרו-בוס פועלים 45 קווי אוטובוס בלילות, ותדירותם היא כל 30 דקות. בסופי השבוע, כאשר קווי הרכבת התחתית מושבתים, מופעלים במקומם שמונה קווי לילה נוספים. תדירותם של הקווים המחליפים היא כל 15-30 דקות.

קווי מעבורת. שישה קווי מעבורת פועלים בנהר שפּרֶה (Spree), החוצה את העיר. שלושה קווים פועלים כל השנה ובכל ימות השבוע בתדירות של אחת ל-10 דקות עד אחת לשעה בשעות 06:00-20:00, אלא אם כן הנהר קפוא. נוסף על כך מופעלים בימי הקיץ שלושה קווים בימים ג'א' כל 30-60 דקות, כדי לתת מענה על תנועת התיירים המוגברת בעיר.

מספר הקווים הפעילים בסופי השבוע*	מספר הקווים הפעילים בימי השבוע	סוג השירות
14	15	רכבת קלה
10	10	רכבת תחתית
17	17	מטרו-בוס
9	9	מטרו-טראם
(11) 12	13	אוטובוסים מהירים
(9) 11	13	רכבת עירונית רגילה
(108) 116	122	אוטובוסים רגילים
45	53	אוטובוסי לילה
6	6	מעבורות
(229) 240	258	סך הכול

* המספר בסוגריים הוא מספר הקווים שפועלים בשני ימי סוף השבוע.

תנאי העבודה של עובדי התחבורה הציבורית בסופי השבוע¹²

תנאי העבודה של הרוב הגדול של עובדי התחבורה הציבורית מוסדרים בהסכמים קיבוציים במדינות המחוז של גרמניה, ושונים בכל מדינת מחוז. למשל, בנוֹדְרֵיין-וֶסְטְפֶּלִיה ובסֶכְסוֹנייה-תחתית עובדים המועסקים בסופי שבוע זכאים להטבות האלה: תוספת של 20% על שכר העבודה הרגיל בעבור עבודה בימי שבת בין 13:00 ל-21:00; תוספת של 30% על השכר הרגיל בעבור עבודה בימי ראשון במשך כל היום.

לפי סעיף 11 לחוק העבודה, אסור לעובד לעבוד 15 ימי ראשון לפחות בשנה אחת. לפי אותו החוק, המעסיק חייב לאפשר לעובד שעבד בשבת יום חופשי חלופי בשבועיים שאחרי אותו יום שבת נוסף על ימי המנוחה הרגילים.

התשלום בעבור עבודה בסופי השבוע ניתן לפי ההסכם הקיבוצי. שעות העבודה והמנוחה נקבעות לפי החוק וההסכם הקיבוצי. הפיקוח על יישום החוק וההסכם הקיבוצי נתון בידי ועד העובדים בכל מקום עבודה. עם זאת, עובד שחושב שהחוק או ההסכם הופרו יכול לפנות גם אל האיגוד המקצועי כדי שידרוש מהמעסיק לקיימם.

3.2. לונדון¹³

שירותי התחבורה הציבורית במטרופולין לונדון מופעלים על-ידי רשות תחבורה ציבורית מטרופולינית ששמה (TFL) Transport for London. TFL שייכת ל"רשות לונדון הגדולה" (Greater London Authority),

¹² מבוסס על: הרמן האנה, יועץ לאיגודים המקצועיים במדינות המחוז, מחלקת התחבורה, האיגוד המקצועי ורדי (ver.di), דוא"ל, 14 במאי 2012.

¹³ Steve Newsome, Head of International & European Affairs, Transport for London, Email, April 16th 2012.

שהיא רשות שלטונית אזורית הכוללת את כל הרשויות המקומיות שבתחום המטרופוליין. בתחום הרשות גרים כ-7.5 מיליון תושבים על שטח של 1,580 קמ"ר. ראש רשות לונדון הגדולה (The Mayor of London) משמש בתפקיד יושב-ראש ה-TFL.¹⁴

שירותי התחבורה הציבורית במטרופוליין לונדון – קווי רכבת תחתית וקווי אוטובוס – פועלים כסדרם גם בסופי השבוע. הקווים שפועלים בימות השבוע ממשיכים לפעול גם בסופי השבוע אלא אם כן נעשות עבודות תשתית במסילות התחתית, שעשויות להביא לסגירת חלק מהקו בסופי השבוע. תדירות הקווים בסופי השבוע פחותה מעט לעומת התדירות הרגילה, אולם ההבדל אינו גדול.

בקווי התחתית של לונדון נוסעים כ-4 מיליון נוסעים בממוצע בכל יום מימות השבוע (משני עד שישי). בסופי השבוע מספרם הממוצע יורד ל-2.5 מיליון. בשירותי האוטובוסים נוסעים 6 מיליון נוסעים ביום בימי השבוע בממוצע, בשבת – 4.8 מיליון נוסעים בממוצע, ובימי ראשון – כ-3.6 מיליון נוסעים בממוצע. נהגים המפעילים את קווי האוטובוס והרכבת התחתית בסופי שבוע מקבלים תשלום נוסף לפי תעריפים קבועים. הנהגים מחויבים להירשם מראש בסידור עבודה כדי להבטיח שיקבלו ימי מנוחה מתאימים במקום ימי סוף השבוע.

3.3 מונטריאול¹⁵

הגוף האחראי לניהול ולהפעלה של התחבורה הציבורית במונטריאול הוא ה"הסוכנות המטרופולינית לתחבורה" – AMT (Agence Métropolitaine de Transport). AMT כפופה למשרד התחבורה של מדינת קוויבק ולעיר מונטריאול. השטח המטרופוליני שבאחריות AMT הוא 3,900 קמ"ר, ומתגוררים בו 3.6 מיליון תושבים.¹⁶

AMT השיבה על שאלותינו בנוגע לתנועת הרכבות באזור העיר מונטריאול. להלן סיכום התשובה:

תנועת הרכבות בשבת דלילה יחסית: רק 4.5% מכלל הרכבות שנוסעות ביום רגיל נוסעות בשבת. ביום ראשון התדירות יורדת אף יותר: רק 2.3% מהרכבות שנוסעות ביום רגיל נוסעות ביום זה.

במשך השבוע פועלים בין מונטריאול לבין הפרברים חמישה קווי רכבת, ושניים מהם פועלים גם בסופי השבוע: בין מונטריאול לדיו-מונטאן (Deux-Montagnes) ובין מונטריאול לוודרי (Vaudreuil) והדסון (Hudson). דיו-מונטאן, וודרי והדסון הם פרברים של העיר מונטריאול וחלק מהמרחב המטרופוליני שלה. בקו לדיו-מונטאן יש 22 רכבות בימי שבת ו-12 רכבות בימי ראשון. בקו לוודרי-הדסון יש 8 רכבות בימי שבת ו-6 רכבות בימי ראשון. התדירות בשאר ימות השבוע גבוהה יותר.

בימי השבת פועלות בקו לדיו-מונטאן 8.2% מהרכבות שפועלות ביום חול. בקו לוודרי-הדסון פועלות 4.3% מהרכבות שפועלות ביום חול. בימי אי' פועלות בקו לדיו-מונטאן 4% מהרכבות שפועלות ביום חול. בקו לוודרי-הדסון פועלות 2.5% מהרכבות שפועלות ביום חול. כלומר, התדירות נמוכה מאוד ביחס לתדירות הרגילה.

¹⁴ European Metropolitan Transport Authorities (EMTA) Website, <http://www.emta.com/spip.php?article42>, visited: May 23rd, 2012.

¹⁵ Patrice-Martha Chérestal, Service à la clientèle, Communication et Marketing, Agence Métropolitaine de Transport (AMT), Email, May 1st 2012.

¹⁶ אתר האינטרנט של AMT, <http://www.amt.qc.ca/agence/>, תאריך כניסה: 22 במאי 2012.

זכויות עובדים

עובדי הרכבות מועסקים על-ידי שתי חברות רכבות, CN (Canadian National) ו-CP (Canadian Pacific). הנהגים הם עובדים מאוגדים וזכאים לכל ההטבות הכלולות בהסכמים הקיבוציים. לא התקבל מידע על הטבות מיוחדות, אם קיימות, הניתנות לעובדים המפעילים את שירותי הרכבות בסופי השבוע.

3.4. העיר וושינגטון, ארה"ב

מרשות התחבורה של העיר וושינגטון בארה"ב התקבלה תשובה בנוגע לקווי האוטובוסים הפועלים בעיר ובסביבותיה.¹⁷ רשות התחבורה המטרופולינית של האזור המטרופוליני של וושינגטון (Washington Metropolitan Area Transit Authority, WMATA) קיימת מאז 1967 ותפקידה לתכנן, לפתח, לבנות, לממן ולהפעיל מערכת תחבורה באזור בירת ארה"ב (וושינגטון – מחוז קולומביה). הרשות מנהלת שטח של 3,840 קמ"ר שחיים בו 3.4 מיליון תושבים.¹⁸ נוסף על כך מערכת התחבורה של וושינגטון משרתת מיליוני תושבים המגיעים לעיר הבירה מדי יום לעבוד ולבלות.

בכל יום מימות השבוע פועלים במחוז קולומביה 166 קווי אוטובוס. בסופי השבוע פועלים 99 קווים בתדירות משתנה. מספר הנוסעים ביום חול הוא כ-450,000 בממוצע, ביום שבת – כ-220,000 בממוצע וביום ראשון – כ-140,000 בממוצע. כלומר, בסופי השבוע פועלים כ-60% מהקווים שפועלים בימי השבוע, בימי שבת מספר הנוסעים הוא כ-49% ממספרם בימי השבוע, ובימי ראשון מספר הנוסעים הוא כ-31% ממספרם בימי השבוע.

לא התקבל מידע על זכויות העובדים המפעילים את שירותי האוטובוסים בסופי השבוע.¹⁹

3.5. שטוקהולם²⁰

התשובה התקבלה מרשות התחבורה של שטוקהולם ונוגעת לשירותי הרכבת התחתית. שירותים אלו מופעלים על-ידי חברת MTR, המפעילה את הרכבות התחתיות לפי חוזה מטעם רשות התחבורה המטרופולינית, SL (Storstockholms Lokaltrafik). רשות התחבורה המטרופולינית שייכת למחוז שטוקהולם, שהעיר שטוקהולם היא חלק ממנו, והיא מפעילה את כל אמצעי התחבורה הציבורית במחוז. מחוז שטוקהולם משתרע על 6,500 קמ"ר וחיים בו כ-2 מיליון תושבים.²¹ בשירותי התחבורה הציבורית של SL מפעילה השתמשו בשנת 2010 כ-722,000 איש ביום.²²

¹⁷ Cynthia Michelle Rawlinson, Administrative Assistant, WMATA, Email, May 23rd 2012.

¹⁸ אתר האינטרנט של רשות התחבורה של וושינגטון, http://www.wmata.com/about_metro, תאריך כניסה: 28 במאי 2012.

¹⁹ ראו הערה 17 לעיל.

²⁰ לפי: יורגן לינדסטרום, שירות הלקוחות של SL, דוא"ל, 22 ביוני 2012, אלא כאשר מצוין אחרת.

²¹ European Metropolitan Transport Authorities (EMTA) Website, <http://www.emta.com/spip.php?article31>, visited: June 26th 2012.

²² SL 2010 Annual Report, p. 2.

בשטוקהולם פועלים בסופי השבוע אותם קווים שפועלים באמצע השבוע בתדירויות שונות, כמפורט בטבלה:

תדירות סוף שבוע	תדירות אמצע שבוע
06:00 עד 09:00 – כל 15 דקות	05:00 עד 06:30 – כל 15 דקות
09:00 עד 21:30 – כל 10 דקות	06:30 עד 21:30 – כל 10 דקות*
21:30 עד 01:00 – כל 15 דקות	21:30 עד 24:00 – כל 15 דקות
01:00 עד 06:00 – כל 30 דקות	00:00 עד 01:00 – כל 30 דקות

* בימי השבוע, בשעות העומס בין 06:00 ל-09:00 ובין 15:00 ל-19:00 מופעלים קווי שירות נוספים. במרכז העיר מופעלות ארבע-חמש רכבות בכל 10 דקות (תדירות נסיעה של אחת ל-2 עד 2.5 דקות) לפי קיבולת המסילה של כל קו.

הבדל נוסף הניכר מן הטבלה הוא, שבימות השבוע נפסקת תנועת הרכבות בשעה 01:00, ואילו בסופי השבוע תנועת הרכבות נמשכת כל הלילה.

זכויות עובדים

לוח הזמנים והפעלתו כפוף להסכמי עבודה קיבוציים. יש סוגים שונים של סידורי עבודה שלפיהם עובדים המפעילים את השירות בסופי השבוע מקבלים יום חופשי באחד מימי השבוע. ימים חופשיים אלו נקבעים מראש בתוך סידור העבודה. לא התקבל מידע אם ניתנות הטבות מיוחדות לעובדים המפעילים את שירותי התחבורה הציבורית בשבת.

נספח א': קווי שירות שיש להם רישיון לפעול בימי המנוחה

קווים במגזר היהודי				
מפעיל	קו	יישוב	מוצא	יעד
אגד	6	כרמיאל		עירוני
אגד	7	כרמיאל		עירוני
אגד	12א	קריות	קרית-ים	קריות
אגד	13	קריות	קרית-חיים	קריות
אגד	14	חיפה	חיפה	עירוני
אגד	15	אילת	אילת	מעבר הגבול טאבה
אגד	18	חיפה	חיפה	נווה-שאנן
אגד	19	חיפה	חיפה	הטכניון
אגד	23	חיפה	חיפה	רוממה
אגד	25	חיפה	חיפה	קרית-שפרינצק
אגד	28	חיפה	חיפה	הכרמל
אגד	35	חיפה	חיפה	מרכז הכרמל
אגד	37	חיפה	חיפה	האוניברסיטה
אגד	40	חיפה	חיפה – בת-גלים	הדר
אגד	45	חיפה	חיפה	טירת-הכרמל
אגד	51	חיפה	חיפה – הדר	קרית-חיים
אגד	52	חיפה	חיפה – הדר	קרית-מוצקין
אגד	57	חיפה	חיפה – הדר	קרית-ביאליק
אגד	59	חיפה	חיפה – הדר	קרית-ים
אגד	63	חיפה	חיפה – הדר	קרית-אתא
אגד	64	קריות	קרית-אתא	קריון
אגד	79	חיפה	חיפה	נשר
אגד	271	חיפה	חיפה – הדר	נהריה
אגד	245	חיפה	חיפה	טירת-הכרמל
אגד	221	חיפה	חיפה	עתלית
אגד	103	חיפה	חיפה	חיפה
אגד	113	חיפה	חיפה	חיפה
אגד	114	חיפה	חיפה	חיפה
אגד	115	חיפה	חיפה	חיפה
אגד	123	חיפה	חיפה	חיפה
אגד	133	חיפה	חיפה	חיפה
אגד	393	בין-עירוני	תל-אביב	אילת

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

אגד	394	בין-עירוני	תל-אביב	אילת
אגד	430	בין-עירוני	טבריה	חיפה
אגד	444	בין-עירוני	אילת	ירושלים
אגד	500	בין-עירוני	חיפה	קרית-שמונה
אגד	501	בין-עירוני	חיפה	קרית-שמונה
אגד	821	בין-עירוני	עפולה	תל-אביב
אגד	823	בין-עירוני	תל-אביב	נצרת-עילית
אגד	826	בין-עירוני	תל-אביב	נצרת-עילית
אגד	829	בין-עירוני	בית-שאן	תל-אביב
אגד	834	בין-עירוני	אשדות-יעקב	תל-אביב
אגד	841	בין-עירוני	תל-אביב	קרית-שמונה
אגד	842	בין-עירוני	תל אביב	קרית-שמונה
אגד	843	בין-עירוני	קצרין	תל-אביב
אגד	845	בין-עירוני	קרית-שמונה	תל-אביב
אגד	853	בין-עירוני	מבוא-חמה	תל-אביב
אגד	845	בין-עירוני	קרית-שמונה	תל-אביב
אגד	848	בין-עירוני	כרמיאל	תל-אביב
אגד	909	בין-עירוני	חיפה	תל-אביב
אגד	921	בין-עירוני	חיפה	תל-אביב
אגד	947	בין-עירוני	חיפה	ירושלים
אגד	963	בין-עירוני	קרית-שמונה	ירושלים
אגד	968	בין-עירוני	כרמיאל	ירושלים
אגד	991	בין-עירוני	אילת	חיפה
אגד	702	בין-עירוני	חדרה	תל-אביב
אגד	852	בין-עירוני	תל-אביב	פרדס-חנה
אגד – קווי לילה	200	חיפה	חיפה	קריות
אגד – קווי לילה	205	חיפה	טירת-הכרמל	חיפה
אגד – קווי לילה	207	חיפה	נשר	חיפה
אגד – קווי לילה	210	קריות	קריות	קריות
דן	9	תל-אביב	הטייסים	תל-אביב – רידינג
דן	18	תל-אביב	תל-אביב	חולון
דן	19	תל-אביב	ראשונים	חולון – וולפסון
דן	24	תל-אביב	רמת-השרון	תל-אביב
דן	51	תל-אביב	פתח-תקווה	תל-אביב
דן	61	תל-אביב	תל-אביב	עמידר
דן	66	תל-אביב	פתח-תקווה	תל-אביב

הכנסת

דן	89	תל-אביב	עתידים – תל-אביב	קרית-שרת – חולון
דן	104	תל-אביב	רידינג – תל-אביב	רמת-גן – בית-חולים "שיבא"
מטרופולין	29	כפר-סבא	כפר-סבא	הרצליה
מטרופולין	247	בין-עירוני	כפר-סבא	תל-אביב-יפו
מטרופולין	45	בין-עירוני	רמת-הנגב	באר-שבע
מטרופולין	60	בין-עירוני	באר-שבע	מצפה-רמון
מטרופולין	353	בין-עירוני	תל-אביב	באר-שבע דרך סעד
אגד תעבורה	379	בין-עירוני	כרם-שלום	תל-אביב
אגד תעבורה	376	בין-עירוני	אורים	תל-אביב
אומני אקספרס	301	בין-עירוני	עפולה – גבעת-המורה	חיפה
אומני אקספרס	75	בין-עירוני	חיפה – הדר	קרית-טבעון
אומני אקספרס לילה	190	בין-עירוני	יקנעם-עילית	חיפה
אומני אקספרס לילה	191	בין-עירוני	יקנעם-עילית	רמת-ישי
אומני אקספרס לילה	192	בין-עירוני	דאלית-אל-כרמל	חיפה
אומני אקספרס לילה	193	בין-עירוני	עפולה	חיפה
קווים	13	עפולה	עפולה	גבעת-המורה
קווים	348	בין-עירוני	מגדל-העמק	עפולה
קווים	412	בין-עירוני	עפולה	בית-שאן
קווים	36		אור-יהודה	תל-אביב
אפיקים	186	בין-עירוני	אריאל	תל-אביב
נתיב אקספרס	41	בין-עירוני	נהריה	מעלות-תרשיחא
נסיעות ותיירות	331	בין-עירוני	חיפה – עיר	נצרת – מעיין
נסיעות ותיירות	332	בין-עירוני	חיפה – עיר	נצרת-עילית

קווים במגזר הלא-יהודי				
מפעיל	קו	יישוב	מוצא	יעד
גיי בי טורס	24	בין-עירוני	נצרת	בועיינה-נוג'ידאת
גיי בי טורס	25	בין-עירוני	נצרת	משהד
גיי בי טורס	26	בין-עירוני	נצרת	טורעאן
גיי בי טורס	27	בין-עירוני	נצרת	עוזייר
גיי בי טורס	82	נצרת	נצרת	נצרת-עילית
גלים	1	רהט	רהט	רהט
גלים	2	רהט	רהט	רהט
גלים	3	בין-עירוני	רהט	בני-שמעון
גלים	40	בין-עירוני	רהט	חורה
גלים	41	בין-עירוני	רהט	להבים
גלים	453	בין-עירוני	שער-הנגב	רהט
נסיעות ותיירות	12	בין-עירוני	נצרת	כעביה-חג'אג'רה
נסיעות ותיירות	13	נצרת	עילוט	נצרת
נסיעות ותיירות	13ב	נצרת	עילוט	עילוט
נסיעות ותיירות	28	בין-עירוני	סכנין	נצרת
נסיעות ותיירות	28א	בין-עירוני	נצרת	משגב
נסיעות ותיירות	29	בין-עירוני	מע'אר	נצרת
נסיעות ותיירות	30	בין-עירוני	נצרת	כרמיאל
נסיעות ותיירות	50	זרזיר	זרזיר	תלמידים
נסיעות ותיירות	51	זרזיר	זרזיר	תלמידים
נסיעות ותיירות	51א	עמק-זרעאל	עמק-זרעאל	תלמידים
נסיעות ותיירות	52	כפר-מנדא	כפר-מנדא	תלמידים
נסיעות ותיירות	53	מע'אר	מע'אר	תלמידים
נסיעות ותיירות	54	מע'אר	מע'אר	תלמידים
נסיעות ותיירות	55	מע'אר	מע'אר	תלמידים
נסיעות ותיירות	56	מע'אר	מע'אר	תלמידים
נסיעות ותיירות	59	מע'אר	מע'אר	תלמידים
נסיעות ותיירות	60	דייר-חנא	דיר-חנא	תלמידים
נסיעות ותיירות	62	מע'אר	מע'אר	תלמידים
נסיעות ותיירות	296	בין-עירוני	סח'נין	תמרה
נסיעות ותיירות	333	בין-עירוני	נצרת	חיפה
נסיעות ותיירות	342	בין-עירוני	נצרת-עילית	חיפה

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מעלות-תרשיחא	מעלות-תרשיחא	עירוני	4	נתיב אקספרס
מעלות	כרמיאל	בין-עירוני	12	נתיב אקספרס
נהריה	כיסרא-סומיע	בין-עירוני	44	נתיב אקספרס
נהריה	פקיעין	בין-עירוני	45	נתיב אקספרס
יפיע	יפיע	עירוני	1	ש.א.מ. ²³
כפר-כנא	כפר-כנא	עירוני	כ1	ש.א.מ.
נצרת-עילית	נצרת-עילית	עירוני	א2	ש.א.מ.
נצרת-עילית	נצרת-עילית	עירוני	3	ש.א.מ.
נצרת-עילית	נצרת-עילית	עירוני	א3	ש.א.מ.
נצרת-עילית	נצרת-עילית	עירוני	א4	ש.א.מ.
נצרת	נצרת	עירוני	5	ש.א.מ.
נצרת	נצרת	עירוני	6	ש.א.מ.
יפיע	יפיע	עירוני	7	ש.א.מ.
נצרת-עילית	נצרת-עילית	עירוני	8	ש.א.מ.
נצרת	נצרת	עירוני	9	ש.א.מ.
נצרת	נצרת	עירוני	א9	ש.א.מ.
נצרת-עילית	נצרת-עילית	עירוני	א14	ש.א.מ.
נצרת	נצרת	עירוני	15	ש.א.מ.
נצרת-עילית	נצרת-עילית	עירוני	16	ש.א.מ.
נצרת-עילית	נצרת-עילית	עירוני	17	ש.א.מ.
נצרת	נצרת	עירוני	18	ש.א.מ.
נצרת-עילית	נצרת-עילית	עירוני	19	ש.א.מ.
נצרת	נצרת	עירוני	20	ש.א.מ.
כפר-כנא	כפר-כנא	עירוני	22	ש.א.מ.
כפר-כנא	כפר-כנא	עירוני	23	ש.א.מ.
כפר-כנא	כפר-כנא	עירוני	א23	ש.א.מ.
תלמידים	יפיע	עירוני	40	ש.א.מ.
תלמידים	נצרת	עירוני	43	ש.א.מ.
תלמידים	נצרת	עירוני	43	ש.א.מ.
תלמידים	יפיע	עירוני	44	ש.א.מ.
תלמידים	נצרת	עירוני	45	ש.א.מ.
תלמידים	נצרת	עירוני	45	ש.א.מ.
תלמידים	נצרת	עירוני	46	ש.א.מ.

²³ שירותי אוטובוסים מאוחדים נצרת.

ש.א.מ	49	עירוני	נצרת	תלמידים
ש.א.מ	50	עירוני	נצרת	תלמידים
ש.א.מ	51	עירוני	נצרת	תלמידים
ש.א.מ	52	עירוני	נצרת	תלמידים
ש.א.מ	53	עירוני	נצרת	תלמידים
ש.א.מ	54	עירוני	נצרת	תלמידים

מקורות

חקיקה ומסמכים משפטיים

- תקנות התעבורה, התשכ"א-1961.
- בג"ץ 4494/12 עיריית הרצליה נ' שר התחבורה, 7 ביוני 2012.

מכתבים ושיחות טלפון

- אלבו יהודה, מנהל אגף בכיר תחבורה ציבורית במשרד התחבורה, מכתב, 22 באפריל 2012, שיחת טלפון, 21 במאי 2012.
- האנה הרמן, יועץ לאיגודים המקצועיים במדינות המחוץ, מחלקת התחבורה, האיגוד המקצועי ורדי (ver.di), דוא"ל, 14 במאי 2012.
- קוטל בריגיטה (Brigitta Köttel), מנהלת קשרי ציבור באיגוד התחבורה ברלין-ברנדנבורג (VBB), דוא"ל, 30 באפריל 2012.
- Chérestal Patrice-Martha, Service à la clientele, Communication et Marketing, Agence Métropolitaine de Transport (AMT), Email, May 1st 2012.
- Newsome Steve, Head of International & European Affairs, Transport for London, Email, April 16th 2012.
- Rawlinson Cynthia Michelle, Administrative Assistant, WMATA, Email, May 23rd 2012

אתרי אינטרנט

- AMT, www.amt.qc.ca.
- פורטל קווי תחבורה בישראל, <http://www.callkav.gov.il>.
- European Metropolitan Transport Authorities (EMTA) Website, www.emta.com.
- רשות התחבורה של וושינגטון, www.wmata.com.
- דה-מרקר, www.themarker.com.
- עיריית תל-אביב-יפו, www.tel-aviv.gov.il.
- עיריית הרצליה, www.herzliya.muni.il.

